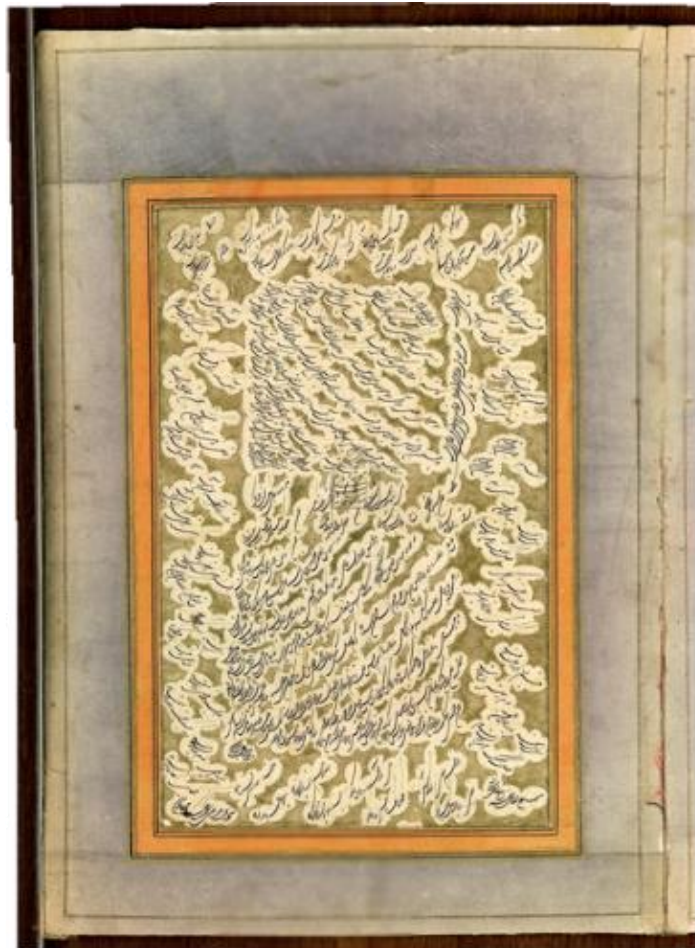

محمد قاسم مشهور به **میرزا کوچک اصفهانی** از خوشنویسان صاحب‌نام خط شکسته نستعلیق در اواخر قرن دوازدهم و اوایل سده سیزدهم هجری است. او از معروفترین شاگردان درویش عبدالمجید طالقانی بود که استاد مسلم خط شکسته است. تاریخ درگذشتش معلوم نشد اما حیات او تا سال ۱۲۲۸ مشخص است. نام کامل او را در جایی ذکر نکرده‌اند و خود او نیز در آثار فراوانی که دارد همه جا «میرزا کوچک» رقم کرده‌است. به استثنای یکی از قطعه‌های او که صریحاً نام خود را «محمد قاسم» ذکر کرده و چنین رقم کرده‌است: حرره العبد الاقل، محمد قاسم، مشهور به میرزا کوچک.

از نمونه آثار او در موزه ملک شناسایی شده است با مشخصات یک قطعه شکسته نستعلیق ممتاز. قلم غبار. صفحه پرداز: مورب و چلیپایی. کاغذ: آهار مهره نخودی. مرکب: مشکی. رقم: میرزا محمد قاسم اصفهانی مشهور به میرزا کوچک. بین خطوط طلا اندازی مضرس. حاشیه: دارای تسمه اندازی به گل بهی. جدول کشی به طلایی. شنگرف. مشکی وزرد با تحریر مشکی

پاسپار تو: بنفش روشن رنگ و رو رفته. کمند به طلایی با تحریر مشکی.

شماره اموال: ۱۳۹۳.۰۳.۰۰۱۴۱

(میرزا محمد قاسم نجفی اصفهانی مشهور به میرزا کوچک خوشنویس)

زمینه: نخودی رنگ

کاغذ آهار مهره نخودی، مرکب مشکی،

خوشنویسی با قلم نی روی کاغذ آهار مهره نخودی، طلا اندازی مضرس، تسمه اندازی، جدول کشی، پاسپار تو، کمند اندازی،

طول (۱۹ سانتیمتر) عرض (۱۲ سانتیمتر)
بانو عزت ملک : اهداکننده

نقاشی و خط از دوره‌ها و مکاتب مختلف : چلیپای شکسته ممتاز شامل ابیات و اشعاری از حافظ

(شعبان ۱۳۴۲ قمری (قرن ۱۴ ۱۵ - (قاجاریه صفر ۱۱۹۳ قمری (قرن ۱۲ [مرقع]

پدید آورندگان : میرزا کوچک خوشنویس

موضوع اثر : مرقات خوشنویسی

تاریخ خلق : قمری قرن ۱۳

رنگ : سورمه‌ای

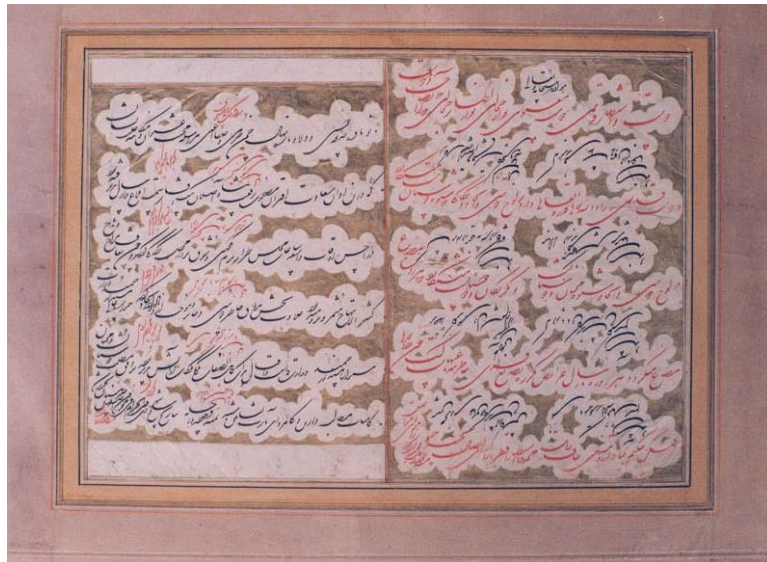
جنس : مخمل سرمه‌ای،

ابعاد : طول (۳۱ سانتیمتر و ۳ میلیمتر) عرض (۱۹ سانتیمتر و ۸ میلیمتر

واقف : حاج حسین آقا ملک

اما در موزه میرعماد کاخ سعد آباد چند اثر با امضای این استاد خوشنویسی نگهداری میشود که نمونه ان قطعه خط شکسته نستعلیق با شماره ردیف ۵۱۰ و شماره اموال ۳۸۱۵ است این خط دو دانگ عالی و رنگین نویسی شده است زمینه ان مطلائی دور سطور ابری و حواشی مجدول الوان میباشد ابعاد اثر ۲۷ * ۴۰/۵ سانتی متر و در گذشت در کتاب احوال و آثار خوشنویسان جزو آثار مهدی بیانی این چنین معرفی شده است .

از معروفترین شاگردان درویش عبدالمجید است تاریخ تولد و وفاتش نامعلوم ولی ظاهراً تا ۱۲۲۸ ق در قید حیات بوده است. میرزا کوچک از استادان مسلم است که خود به تربیت شاگردان بسیاری همت گماشت علاوه بر آثاری که کتابخانه و موزه ملی ملک از وی در اختیار دارد قطعاتی نیز در موزه هنرهای تزئینی تهران نگهداری می‌شود که تاریخ یکی از آن ۱۱۹۳ ق است. (اطلس خط / فضائلی).

فضائلی، حبیب‌الله، اطلس خط، انتشارات مشعل اصفهان. چاپ دوم، اصفهان ۱۳۶۲ش.